

Representantforslag 124 S

(2010–2011)

fra stortingsrepresentantene Vigdis Giltun, Robert Eriksson og Laila Marie Reiertsen

Dokument 8: 124 S (2010–2011)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Vigdis Giltun, Robert Eriksson og Laila Marie Reiertsen om å forberede ordningen med gruppe 2-biler til personer med alvorlige funksjonsnedsettelse

Til Stortinget

Bakgrunn

Den 15. september 2010 avsa Høyesterett dom i ankesaken fra staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet mot en bruker som hadde fått avslag på sin søknad om gruppe 2-bil. Brukeren hadde fått medhold i lagmannsretten, som opphevet trygderettens kjennelse og fant at tungtveiende grunner talte for å fravike ordlyden i bilforskriften § 2 fjerde ledd. Lagmannsretten la til grunn at brukeren tilhørte gruppen «mest funksjonshemmede».

Gjennom folketrygden kan det gis tilskudd til anskaffelse eller gjenanskaffelse av bil som har til formål å kompensere for utgifter bruker har på grunn av vanskeligheter med å benytte offentlig transport som følge av sykdom, skade eller lyte. Stønaden kan gis der bruker på grunn av varige forflytningsvansker er avhengig av egen bil i forbindelse med transport til og fra arbeidet eller for å bedre funksjonsevnen i dagliglivet. Det forutsettes at brukeren har et reelt og omfattende transportbehov.

Stønaden deles inn i to hovedkategorier til gruppe 1-biler, som er ordinære personbiler, og gruppe 2-biler som er spesialtilpassede kassebiler.

Stønad til gruppe 1-biler gis i form av et økonomisk behovsprøvd tilskudd. Brukeren kan selv velge bil. Stønad til gruppe 2-biler gis i form av et rente- og avgiftsfritt lån, der de første 150 000 kronene av bil-

prisen underlegges økonomisk behovsprøving. Den delen av bilprisen som overstiger 150 000 kroner, gis i sin helhet som et rente- og avdragsfritt lån. Det gis tilskudd til spesialutstyr og tilpasning av biler uansett gruppe uten økonomisk behovsprøving, og det gis behovsprøvd stønad til kjøreopplæring.

Gjeldende regelverk er hjemlet i folketrygdloven § 10-7 første ledd bokstav h og § 10-7 fjerde ledd.

Ifølge loven har departementet adgang til å gi forskrifter. I forskrift om stønad til motorkjøretøy eller annet transportmiddel, (heretter bilforskriften) FOR-2003-03-07, er følgende tekst tatt inn i § 2 fjerde ledd annet punktum:

«Det gis stønad til gruppe 2 til medlemmer som ikke er i stand til å komme seg inn og ut av bilen på egen hånd, uten å bruke heis eller rampe.»

Det er altså et sterkt krav til brukerens funksjonsnivå for å få rett til tilskudd til gruppe 2-bil slik regelverket er utformet i dag. Mange personer med sterkt nedsatt funksjonsevne, og alvorlige bevegelseshemninger, får avslått sine søknader om gruppe 2-bil med bakgrunn i ovennevnte regelverk. Enkelte brukere har klaget sin sak inn for trygderetten uten å få medhold. I ett tilfelle fikk saksøkeren, i neste rettsrunde, lagmannsrettens kjennelse til å oppheve trygderettens dom. Saken ble anket til Høyesterett av staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet. Anken ble tatt til følge, og brukeren tapte saken. Høyesterett viste til bilforskriften § 2 fjerde ledd som nevnt ovenfor, og til den endring i ordningen med tilskudd til bil som ble vedtatt av Stortinget i forbindelse med budsjettbehandlingen av statsbudsjettet for 2003.

I St.prp. nr. 1 (2002–2003) ble det foreslått en forenkling av folketrygdens bilstønsadsordning. Det ble foreslått en differensiering mellom brukere som har behov for ordinær personbil (gruppe 1) og brukere

som har behov for en spesielt tilrettelagt kassebil (gruppe 2). Under overskriften «Forenkling av folketrygdens bilstønsordning» foreslås en differensiering mellom:

- brukere som har behov for ordinær personbil (gruppe 1)
- brukere som har behov for en spesielt tilrettelagt kassebil (gruppe 2)

Om gruppe 2-biler står det følgende i proposisjonen:

«For gruppe 2 foreslås at eksisterende stønsordning i det vesentlige videreføres. Lånet knyttes opp mot en bestemt bil. Lånet behøvsprøves mot en fastsatt sum (forslag 150 000 kroner). Den overskytende del av prisen gis som tilskudd. Denne gruppen vil komme bedre ut med den nye ordningen.»

Forslaget til endringer i bilstønsordningen innebærer ifølge ovennevnte intet varsel om innsnevring av brukergruppen eller noe krav om strengere kriterier for innvilging av tilskudd til gruppe 2-bil i forhold til det som gjaldt frem til 2003. Forslaget går bare ut på en differensiering mellom gruppe 1- og gruppe 2-bil.

På bakgrunn av denne endringen, som ble vedtatt av et enstemmig storting under behandlingen av Budsjett-innst. S. nr. 11 (2002–2003), er det utarbeidet forskrift i tråd med hjemmelen i folketrygdloven § 10-7. Vedtaket i Stortinget eller merknadene i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2002–2003) åpnet imidlertid ikke, etter forslagsstillernes mening, for en innstramming i kriteriene for tildeling av gruppe 2-bil. I Budsjett-innst. S. nr. 11 (2002–2003) slutter komiteens flertall seg til

«forslaget til forenkling av folketrygdens bilstønsordning som vil innebære en betydelig forenkling for både brukere og trygdeetaten, herunder friere valg av bil, eierskap mv.»

Innstramming og endring i kriteriene er ikke nevnt og antagelig heller ikke tilsiktet.

Den 9. februar 2011 besvarte statsråd Hanne Inger Bjurstrøm et spørretimespørsmål fra stortingsrepresentant Vigdis Giltun om en eventuell endring i bilforskriften som ville gi søkere om gruppe 2-bil rett til tilskudd selv om brukeren hadde mulighet til å komme inn og ut av bilen ved egen hjelp.

Statsråden svarte med bl.a. å henvise til Høyesteretts dom av 15. september 2010. Hun viste også til at dette var en budsjettmessig sak og sa følgende:

«Så kan jeg, i likhet med representanten, si at jeg kunne også ønske at alle som trengte det, fikk. Men som et ansvarlig regjeringsparti gjør man også noen økonomiske prioriteringer i forbindelse med budsjettet. Vi må i hvert fall gjøre det, Fremskrittspartiet er

ikke i første rekke der. Da har man gjort den vurdering at man har lagt vekt på at de som trenger det mest, får. Og så får vi vurdere dette løpende hele tiden, i forbindelse med budsjettbehandlingene.»

Statsråden sier tydelig at det her er foretatt innstramminger i bilordningen av budsjettmessige grunner.

Endringen i regelverket for tildeling av bil i gruppe 2 skjedde fra 2003. Forskriften som begrenser retten til gruppe 2-bil til de brukere som ikke er i stand til å komme seg inn og ut av bilen på egen hånd uten å bruke heis eller rampe, er fra mars 2003 og ble innført etter Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2003 der differensieringen mellom gruppe 1- og gruppe 2-biler ble innført.

Forslagsstillerne legger til grunn at det ikke var Stortingets intensjon at det skulle skje en slik innstramming i regelverket som 4. ledd i forskriften § 2 tilsier.

Svært mange brukere med store funksjonshemninger får avslag på sin søknad om tilskudd til gruppe 2-bil. En del får tilbud om bil med tilhenger for å kunne frakte sine bevegelseshjelpemidler.

Ifølge Norges Handikapforbund praktiserer Nav i dag forskriften til folketrygdloven § 10-7 h slik at rullestolbrukere må være avhengig av å sitte i rullestolen sin når han/hun skal inn i bilen, for at vilkår om stønad til gruppe 2-bil skal være oppfylt. Man må altså være avhengig av selv å sitte i stolen og kjøre den inn og ut av bilen ved hjelp av heis eller rampe. Dersom man har restgangevne, som gjør en i stand til å manøvrere rullestolen inn/ut av bilen, for så å ta seg over til førersetet og sette seg inn, kan man kun få tilbud om stønad til gruppe 1-bil, samt ved behov, tilhenger som man kan frakte rullestolen sin rundt med. Hvordan slik bruk skal foregå i praksis, har Nav, ifølge Norges Handikapforbund, ikke informert om.

Norges Handikapforbund peker på en rekke vanskeligheter som oppstår for brukere som får tilbud om tilhenger:

1. Dersom ikke tilhengeren skal sitte montert på bilen på permanent basis, må den monteres av og på. De færreste bevegelseshemmede, om noen, vil ha mulighet til å gjøre dette ved egen hjelp. Nav har presisert overfor Norsk Handikapforbund at det ikke gis stønad til slik henger der brukeren blir avhengig av hjelp fra andre. Det er ikke mulig å ha henger permanent montert av hensyn til parkering og lignende.
2. Hjem-parkering er de fleste steder umulig med henger montert. Verken parkeringshus eller gateparkering gir muligheter til slik parkering. En garasje i 10–12 meters lengde er vanskelig å finansiere for brukeren.
3. Å buksere en rullestol inn/ut av en tilhenger er vanskeligere enn om heis/rampe er montert på bilen.

4. Størrelsen på «vogntoget» vil i flere tilfeller overstige 3 500 kg og utløse krav om førerkort klasse C1E.

Norges Handikapforbund har siden bestemmelsen i forskriften ble innført, hatt et jevnt tilsig av henvendelser fra medlemmer som opplever det som problematisk å få tilbud om bil med tilhenger.

Forslagsstillerne mener den nevnte bilforskriften (FOR-2003-03-07-290) § 2, slik den i dag er utført og praktisert, fører til at mange personer med sterkt nedsatt funksjonsevne, men med muligheter til å delta i både arbeidsliv og sosiale sammenhenger, påføres begrensninger som er begrunnet i økonomiske betraktninger og tiltak for å begrense budsjettene.

Dette fører til en unødvendig forringelse av brukernes livskvalitet som forslagsstillerne ikke kan godta.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen foreta endringer i forskriftsregelverket for tildeling av bil i gruppe 2 slik at personer som oppfyller det opprinnelige vilkåret, som Stortinget vedtok i 2003, om å ha varige forflytningsvansker og et reelt transportbehov for gruppe 2-bil, får rett til stønad til bil i denne gruppen etter gjeldende regelverk.

5. april 2011

